

Лихова С.Я., д.ю.н., професор,
Гасанова Л.Х., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОГО СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ «ДЕРЖАВНА ЗРАДА»

На будь-якому етапі державного розвитку проблеми національної безпеки є одними із найважливіших, адже вони існують майже у кожній сучасній державі та тісно пов'язані з вирішенням завдань, які охоплюють економічну, військову, інформаційну, соціально-культурну, правову, політичну, ідеологічну та інші сфери розвитку держави та суспільства. В КК України передбачена відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України і, зокрема, за державну зраду. Сьогодні проблема вчинення державної зради залишається не повністю дослідженою, тому потребує детального аналізу.

Згідно зі ст. 111 КК України державною зрадою вважається діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їхнім представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.

Безпосереднім об'єктом цього злочину є національна безпека України переважно у сфері державної безпеки, а саме у інформаційній, економічній, науково-технологічній і воєнній сферах.

З об'єктивної сторони державна зрада може проявлятися у таких формах: 1) перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту; 2) шпигунство; 3) надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.

Суб'єктом державної зради у будь-якій її формі може бути лише громадянин України, який досяг 16-річного віку. При цьому громадянином України вважається особа, яка набула громадянства України у порядку, передбаченому законами України і міжнародними договорами України.

В юридичній літературі суб'єктивна сторона складу злочину визначається як психічне ставлення особи до вчиненого нею діяння та його наслідків із певною формою вини, мотивом і метою. Іноді вказується, що це психічне ставлення особи до вчиненого нею суспільно небезпечного діяння та до його наслідків, що характеризується мотивом і

метою злочину.

З суб'єктивної сторони складу злочину «Державна зрада» характеризується прямим умислом. Конкретні мотиви і мета не обов'язкові ознаки та можуть бути різними. Мотивами державної зради можуть бути бажання отримати винагороду, помста, бажання полегшити виїзд на постійне місце проживання в іншій країні.

Отже, як будь-який акт вольової поведінки людини, кожен злочин має свій юридичний склад, який утворюють об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Зовнішня сторона злочину полягає в об'єктивній стороні, а внутрішня – у суб'єктивній стороні.

УДК 619:578 (043.2)

Лихова С.Я., д.ю.н., професор,
Майстро Д.М., магістр,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АЛЬТЕРНАТИВИ ТЕСТУВАННЮ НА ТВАРИНАХ

Вітчизняне законодавство завдяки міжнародним етичним цінностям покликане служити орієнтиром для науково-технічного прогресу і соціальних перетворень, з метою виявлення нових проблем у сфері науки і техніки. Беручи до уваги не тільки нинішні умови наукової діяльності, але й тенденції подальшого розвитку, усвідомлюючи, що люди є невід'ємною частиною біосфери і відіграють важливу роль в захисті інших форм життя, в 2006 році був прийнятий Закон України № 3447-IV «Про захист тварин від жорстокого поводження», в якому в ст. 26 передбачені правила поводження з тваринами, що використовуються в наукових експериментах, тестуванні, навчальному процесі, виробництві біологічних препаратів [1].

В преамбулі Європейської конвенції «Про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей» від 18.03.1986 р., зазначається, що людина має моральне зобов'язання поважати всіх тварин і належним чином враховувати їхню здатність страждати та пам'ятати, визнаючи, однак, що людині у її пошуках знань, здоров'я та безпеки необхідно використовувати тварин у тих випадках, коли існують розумні підстави вважати, що це слугуватиме поглибленню знань або відповідатиме загальним інтересам людини чи тварини, так само, як вона використовує їх для забезпечення харчування, одягу та як в'ючних тварин, сповнені рішучості обмежити використання тварин для дослідних та інших наукових цілей з метою замінити таке використання, коли це практично можливо, зокрема альтернативними заходами і заохоченням до використання цих альтернативних заходів [2].